

פקה חיים צעירים

שמורת טבע
ח' - בר יטבתה

ילדים שלום,

אני ארזי, אני שובה, אני כמובן צעיר, אני יעל,
ואני אוהב לטייל ברחבי ישראל.
הייתי גם במדבר נמרוד, בין פלגי עין חמד, בעינות צוקים,
במצדה, במערות בית גוברין ובנהל המשלים.
במדבר, בחורש, בחוף ובים.
בכולם אני מטייל ומאזע עליהם גם!
רוצים להצטרף אלי? לעשות כיף, ללמוד דברים מרתקים וגם למאזע על הסביבה?
רוצים? מצוין! אז בואו נטייל באהבה.

קחו את החוברת וביחד נטייל במנורת חי-בר יטבתה,
המוקדשת למעירה על בעלי חיים מיוחדים,
ואף מועצת להשיב את חלקם אל הטבע הפתוח.
אין ספק - זוהי אחת המנורות המרתקות והמסקנות בישראל.

הצטרפו אלינו ותהיו "פקחים צעירים", ובדרך תלמדו
איך מטיילים נכון וגם נהנים.
אז קדימה!
הרימו רגליים וקרניים, קחו עט והורים,
נפתח חידות ונבין את סוד הדברים.
וכאשר תסיימו את כל המשימות תוכלו להתייצב לטקס, שהוא יום חל,
לקבל את התעודה וגם את התל!

שלכם באהבה,

ארזי,

מדריך הטיולים האישי שלכם.

להורים: למען ביטחונכם - בשטח הפתוח יש לנהוג
בזהירות, בשבילים המסומנים בלבד, ובשום אופן אין
לצאת מהרכב. כמו כן, אין להאכיל את בעלי החיים.

משימה 1 : השבה אל הטבע

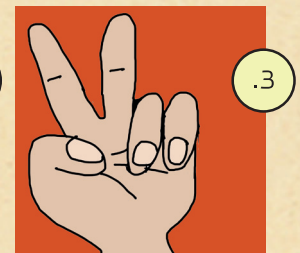
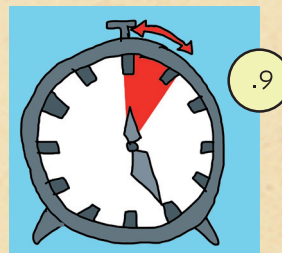
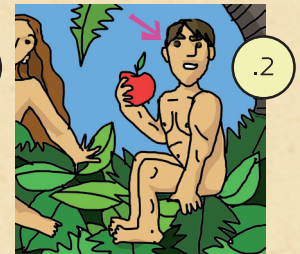
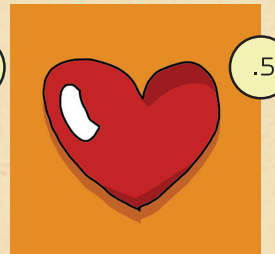
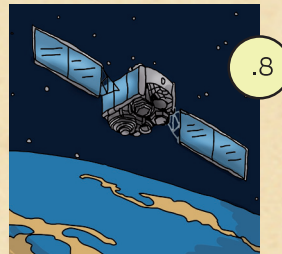
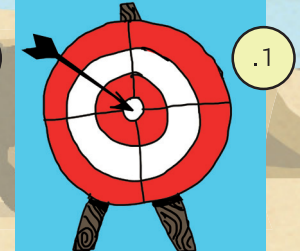
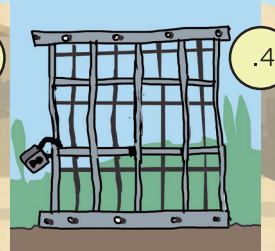
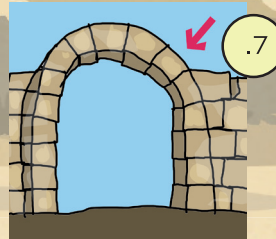
כנסו למרכז השירות וצעדו לפי השילוט למרכז הטורפים. חלפו לצד בעלי החיים המרתקים, ואחרי שתפגשו בזאבים ובצבועים - שבו על ספסל והשלימו את הסיפור הבא.

שמורת חי-בר יטבתה הוקמה ב (1) _____ לשקם את אוכלוסיית חיי הבר ולהגן עליה מפני הכחדה. מטרה נוספת היא ביצוע השבות לטבע של בעלי חיים שנכחדו מן האזור, כתוצאה מפעילות ה (2) _____. כך למשל, הושבו למדבר בהצלחה מינים כגון פרא וראם לבן. זהו תהליך מורכב ועדין מאין כמוהו, כי בעלי החיים הללו רגילים לחיים הנוחים של החי-בר ולא לתנאים הקשים של הטבע.

בדרך כלל, לוקחים (3) _____ בעלי חיים מאותו מין ומשכנים אותם ב (4) _____ גדול ב (5) _____ המדבר, באזור שבו ישנו עדר מאותו מין.

לאחר מספר שבועות, כאשר הם כבר רגילים לסביבה החדשה, ה (6) _____ פותחים את (7) _____ הכלוב ונותנים לטבע לעשות את שלו.

כדאי לדעת כי לחלק מבעלי החיים הללו מצמידים משדר מיוחד שעושה שימוש ב (8) _____. כך ניתן לדעת בכל (9) _____ היכן הם נמצאים. אגב, אחד הסימנים המעידים על השבה מוצלחת לטבע הוא כאשר הפרטים המשוחררים מתחברים עם עדר. זו תהיה משפחתו החדשה.

כעת גשו לאזור הנחשים,
מול מתחם הזאבים.

משימה 2 : הגיון של נחשים

עולם שלם של זוחלים ממתין לצדכם - לכם רק נותר לחקור אותו לעומק. הביטו בנחשים ובשלטי ההסבר, ורשמו אילו נחשים מתארות חידות ההגיון:

1. בשמי השני יש כסף קטן. היזהרו מזעמי - אני לא ארסי, אך בהחלט נושך!

אני: _____

2. אני מהיר ואוהב לטאות ושממיות. יש לי אפילו כמה וכמה קווים (כמה זה עשר פחות שש?).

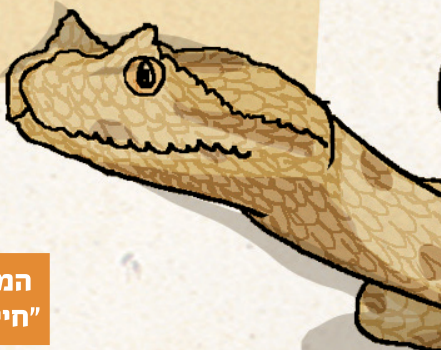
אני: _____

3. אני ארסי, שפוף ואפילו מוזכר בספר הראשון בתנ"ך. אני נוהג לנשוף. ככה מזהירים!

אני: _____

4. למרות שאינני עבה כלל (ממש להיפך!), אני בהחלט זועם.

אני: _____

המשיכו בשביל וכנסו לאולם
"חיי הלילה במדבר".

משימה 3 : השוך כאן

כנסו לאולם "חיי הלילה במדבר", התרגלו לאור המועט, וצאו לחקור את מי שמתגוררים בו. כאן, היום הוא לילה והלילה הוא יום. זאת בכדי שתוכלו לצפות בבעלי החיים הליליים בזמן הפעילות הטבעית שלהם. לאחר שתצאו, עזרו לעטלף הפירות למצוא את דרכו מהמערה ועד לפרי שעל העץ. בדרך יש מכשולים שונים, וגם בעלי חיים שאותיות שמם התערבבו. סדרו מחדש את שמותיהם והגיעו אל הפרי הטעים!

שמתנת

עצוב

סכו

גבליר

רומין

קרעב

שינוף

רעכב

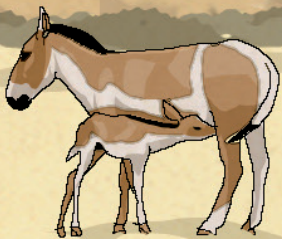

הידעת? חלק ממיני העטלפים בארץ ובעולם מצויים בסכנת הכחדה. האגדות המפחידות שנקשרו לעטלפים אינן נכונות, ולמעשה ליונקים מעופפים אלו יש תרומה אקולוגית גדולה לאדם ולטבע

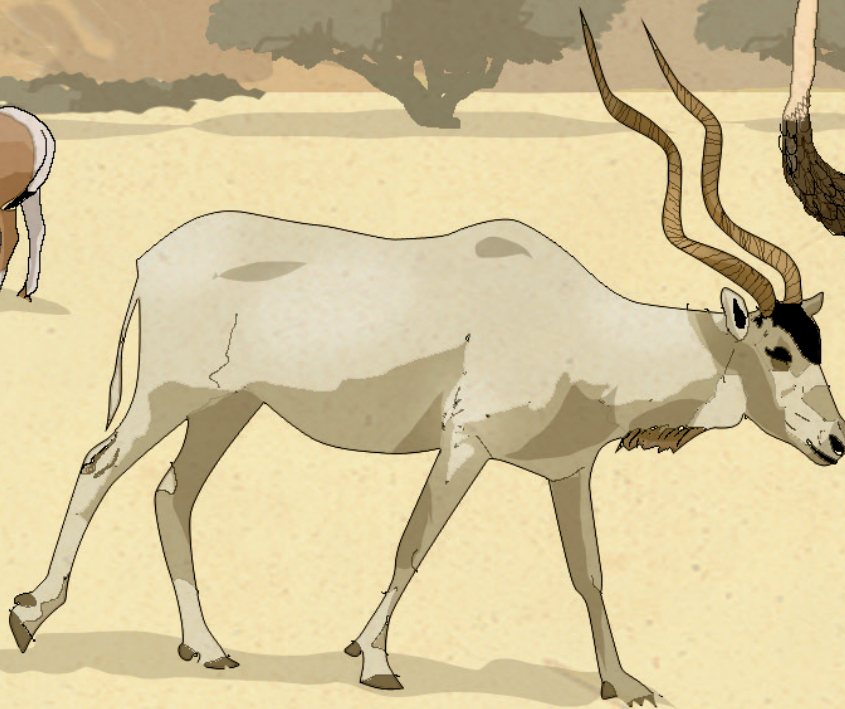
כעת חזרו לרכב וסעו לפי השילוט אל השטח הפתוח. זו תהיה הרפתקה אמיתית!

משימה 4 : מסע ספארי

בזמן הקרוב תיחשפו לשפע מרתק ומגוון של בעלי חיים. תוכלו ללמוד עליהם בעזרת הדפדפת שקיבלתם בכניסה (ואפשר גם באמצעות התקליטור). אבל הכי כיף זה לזהות אותם בשטח. הקיפו בעיגול את איורי בעל החיים שתזהו. שימו לב: לא בטוח שתפגשו בכולם - חלקם די ביישנים... אז קדימה - צאו למסע במרחבי השמורה וגלו את עולם החי המרתק!

פרא

דישון

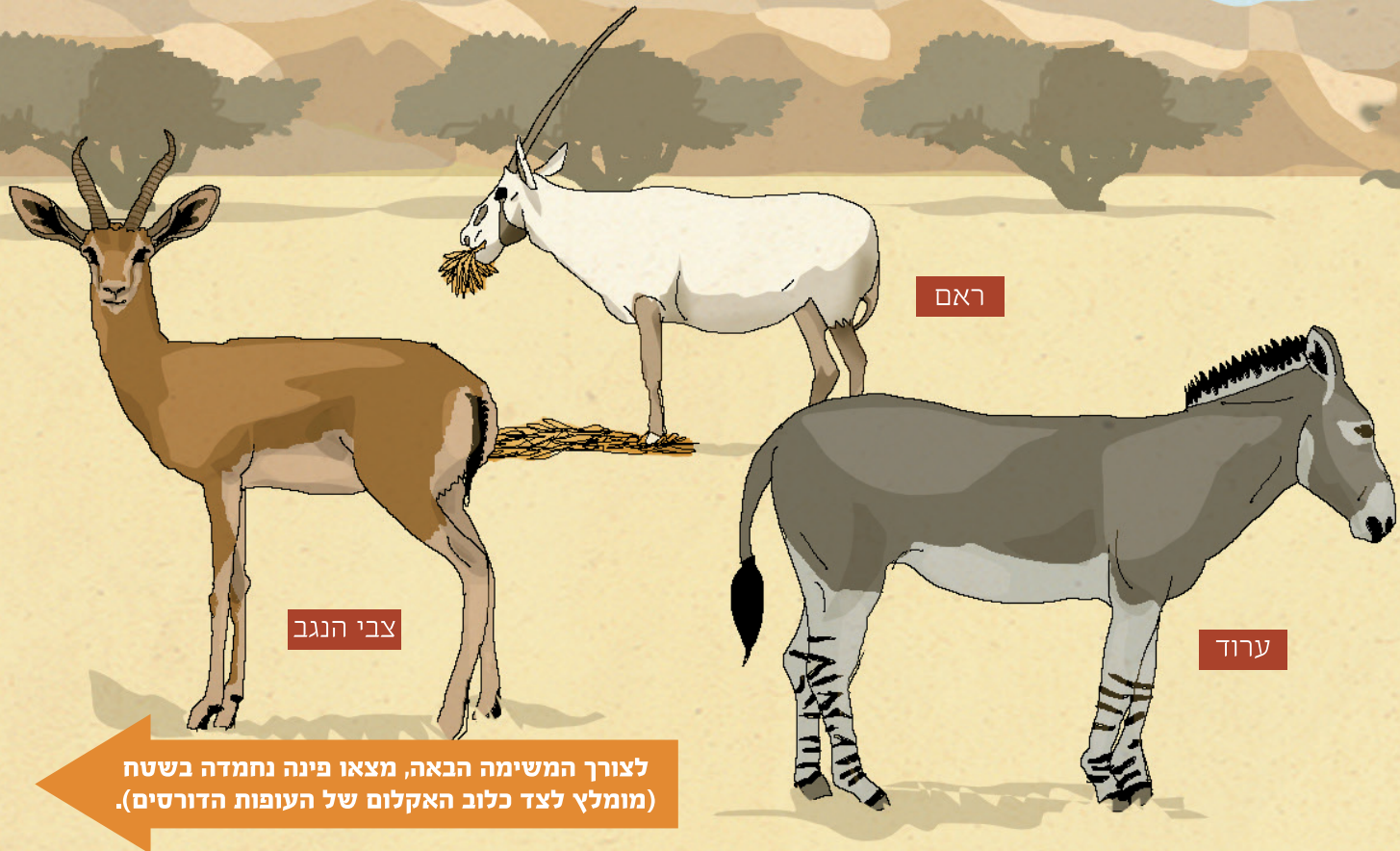
יען

הידעת?

בסיורכם בשטח הפתוח תבחינו בשני מינים של עצי שיטה: שיטה סלילנית - גבוהה ובעלת גזע אחד, ושיטת סוכך - המתפרשת מעל השטח כמטריה, ולה כמה גזעים. במיוחד במדבר, לשיטים חשיבות רבה כמקור לצל ומזון עבור בעלי החיים.

הידעת?

רבים מבעלי החיים ששוכנים בחי-בר יטבתה הוזכרו בתנ"ך. כן, גם אברהם אבינו פגש כנראה בראמים, ערודים, פראים וצבאים...

לחופש נולד - סיפורו של נושי

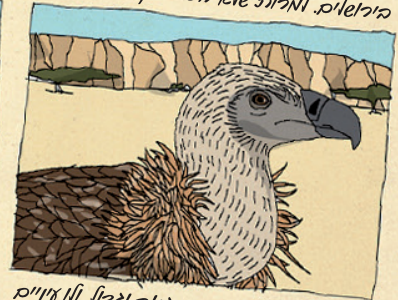
איבתו של נושי, נשר קטן ומקסימי, הייתה איביו יוצא דופן השמורת חי-הגד יטבתה. בה קרה לפני מספר שנים, והנחיה הייתה רבה. הכל התחיל (כמו תמיד) מאהבה גדולה. אלו החי-הגד חבאו בזו נשרים - זכר ונקבה. זאפות אלו, שהופכים להיות נצירים בארצנו, הגיעו מנין חיות שונים, כדי לגדל פה בתנאים טבעיים ולהביא יחדיו נשר קטן אולם. הזכר הגיע מהספארי במרתון והנקבה - מנין החיות התנ"כי בירושלים. אמרת שלא הכירו קודם לכן - הייתה זו אהבה מובט ראשון!

יו חיבר אחריה במחל, ואחרי בזון קצר הטילה ליה ביצה.

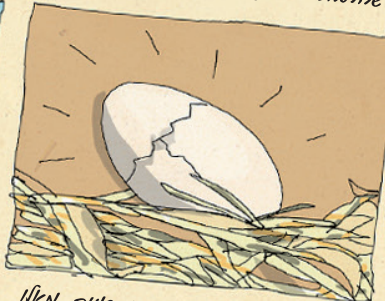
לילה, הנקבה, הייתה יפה, ביושנית שהתהדרה בנצבות מהמיקות להפילא.

הזכר, Nea יו, היה נשר גאה וגדול, ולו צנינים בעלות מהט חודר.

מהביצה הקט, לאחר כחודשיים, נושי הקטן - גוזל צויצני ושומה. מאחר שהיה בריא, החלט כי בבוא היום, יוש נושי לטבע.

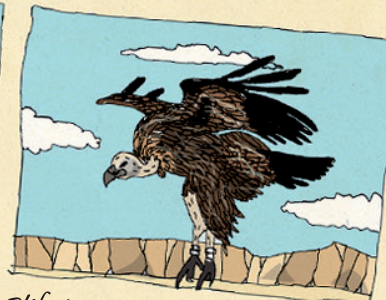
הרי תנאי החייה שהי שונים מאלו שבהם הפתוח.

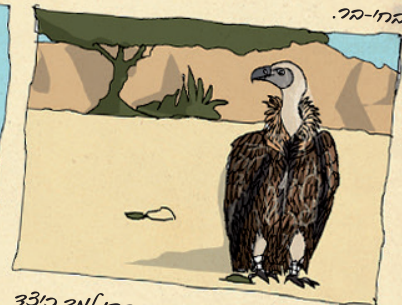
הטבע בה קורה כל הזמן אלו הייתה זו הפעם הראשונה שביצת נשרים הטילה בחי-הגד.

ואם תביטו בעת מראה, אלו תוכלו לפגוש בנושי, קסד לבקר, עזה סיבאה גדול השמים והמשיק לזכרו, אלו מספרתו החזשה.

פקחי השמורה פתחו את שגר המכאלה הגדולה, נושי פש כנפיים וחבר את ביתו האמיתי: הטבע.

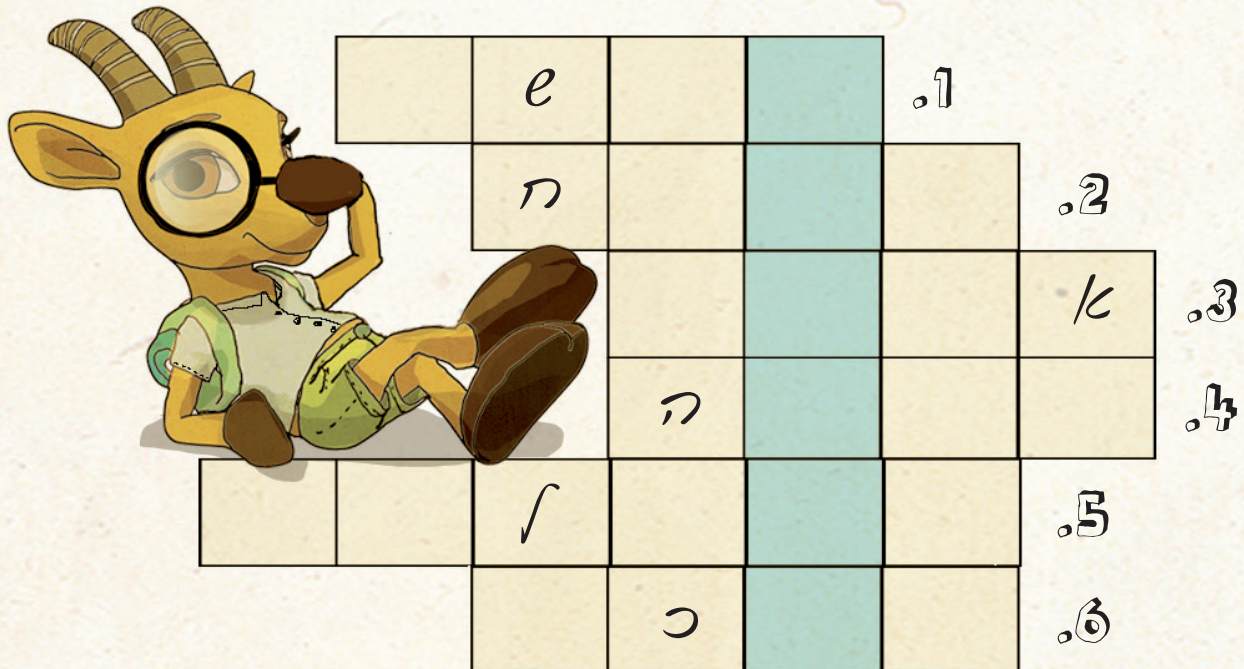
ואכן, אחרי שנתיים בחי-הגד, שבהן למד כיצד להסתדר בטבע (ואפילו להימנע מהכסות נחשים) - הגיע הזמן.

אז מה המשימה שלכם הפעם? היום תפגשו בעלי חיים רבים, וגם סיפורים מרתקים. זכרו את מי שמצא חן בעיניכם ביותר, למדו על חייו, ופשוט ספרו עליו לחברים ולבני משפחה.

משימה 6 : אז מה היה לנו? תשבץ טבע

ענו על ההגדרות הבאות, הקשורות למה שראיתם היום. לאחר שתשלימו את התשבץ יופיע בחלק הכחול שם של בעל חיים שמתגורר בחי-בר יטבתה.

1. במצב הזה לא רואים כלום. היתה אפילו מכה כזאת על מצרים. זהו חדר ה _____
2. הוא לא נעול, והוא שייך לאוכלי העשב. זהו השטח ה _____
3. אם תביטו הרחק, לכיוון מזרח, תראו את ההרים הגבוהים. אם לא היינו מנקדים את המילה, היא היתה נראית כמו צבע שמסמיק. אלו הרי _____
4. בחניון הזה לא ממש חונים, אלא בעיקר מבלים באוהלים. והכל קורה מזמן השקיעה עד לזריחה. זהו חניון ה _____
5. נסעתם עליהם עם המכונית, והם לא כבישים _____
6. הטורפים מתגוררים בו. זהו האמצע _____

מי אני? _ _ _ _ _

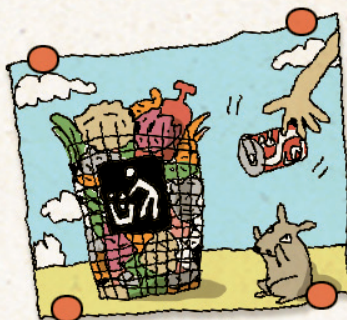
משימה 7 :

שנ"ה טובה : פקחים למען הסביבה

היי חברה! רגע לפני שאתם מסיימים את הסיור בשמורת חי-בר יטבתה, יש משהו חשוב שאני רוצה שתדעו. כאשר תפגשו את הסמל הזה - ברחבי ישראל, דעו שהגעתם למקום מיוחד שצריך לשמור עליו. כדי שתזכרו איך צריך להתנהג, המצאתי את כללי שנ"ה טובה:

- ש** - שביל. למען ביטחונכם, ועל מנת שלא לפגוע בשמורת הטבע, יש ללכת אך ורק בשבילים המסומנים.
- נ** - ניקיון. שמרו על הניקיון - הלכלוך אינו נעים לאנשים וגם פוגע בבעלי החיים.
- ה** - הסתכלו. אל תגעו בחי, בצומח ובדומם שסביבכם, כדי שגם מבקרים אחרים יוכלו ליהנות מהם. התבוננו באיורים וסמנו בעיגול את ההתנהגויות המזיקות שאולי ראיתם בביקור שלכם בחי-בר יטבתה.

ועתה, אם סיימתם בצורה מוצלחת לפחות 6 משימות, אתם זכאים לקבל תג "פקחים צעירים" ולהשתתף בטקס ההתחייבות, שייערך במרכז השירות, סמוך לכניסה לשמורה.

התחייבות הפקחים הצעירים

אני, פקח/ית צעיר/ה בישראל, אמוּסֵךְ לבוא לטבע, להכיר ולטייל.
אספר לילדים אחרים, לקרובים ולשכנים על מה שאמנתי בחי-הר
יטבתה וכמובן - על "פקחים צעירים".

השמורה ייחודית זו אמנתי על בעלי חיים רבים וגם
על הנולד המרתק של השבה לטבע,
כי בעלי חיים - לטבע נולדו.

אני מתחייבת/לשמור בכל האתרים על בעלי החיים, העצים והפרחים,
להתנהל בשמורות והגנים בצורה נאותה ולצאול שהסביבה תהיה
נקייה. לכהד את הטבע ואת כל אוצרותיו בכל מקום ובכל מצב.

על החתום _____ תאריך _____

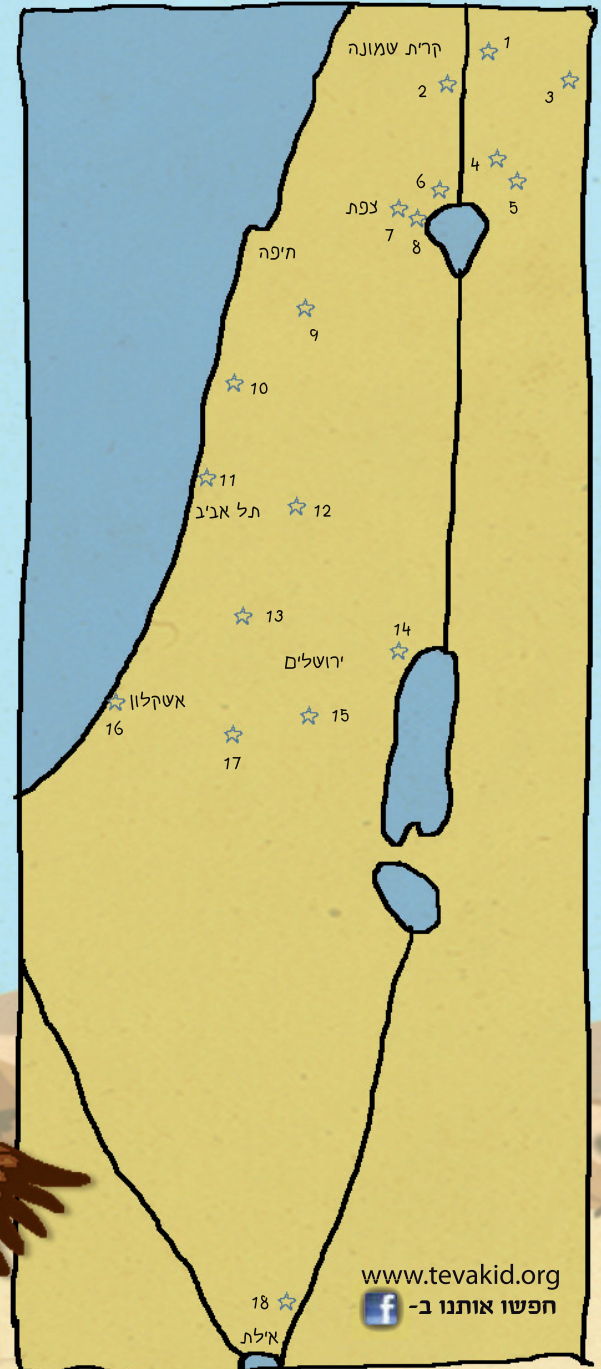
תל "פקחים צעירים" מוענק השמורת טבע חי-הר יטבתה

שם עורך הטקס _____ חתימת עורך הטקס _____

פקחים צעירים ברחבי הארץ :

1. שמורת טבע תל דן
2. שמורת טבע נחל חרמון (בניאס)
3. גן לאומי מבצר נמרוד
4. שמורת טבע משושים
5. שמורת טבע גמלא
6. גן לאומי כורזים
7. שמורת טבע נחל עמוד
8. גן לאומי ושמורת טבע ארבל
9. גן לאומי בית שערים
10. גן לאומי קיסריה
11. גן לאומי אפולוניה
12. גן לאומי ירקון
13. גן לאומי עין חמד
14. שמורת טבע עינות צוקים
15. גן לאומי הרודיון
16. גן לאומי אשקלון
17. גן לאומי בית גוברין
18. שמורת טבע חי בר יטבתה

להתראות
בגנים הלאומיים
ובשמורות הטבע

